

«Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Κυριακῇ πρώτῃ τῶν Νηστειῶν, ἀνάμνησιν ποιούμεθα τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἀγίων καὶ σεπτῶν εἰκότων,

γενομένης παρὰ τῶν ἀειμνήστων

Αὐτοκράτορων Κωνσταντινουπόλεως

Μιχαήλ καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Θεοδώρας,

ἐπί Πατριαρχείας τοῦ ἀγίου καὶ ὁμολογητοῦ Μεθοδίου
»

Μέ τούς λόγους αὐτούς οἱ ἐρός Συναξαριστῆς, πηγὴ γραπτῆ, ἄμεσος τῆς φιλολογικῆς γραμματείας τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, οἰρίζει, προσδιορίζει καὶ καθορίζει τὸ ἱστορικό περιεχόμενον τοῦ σημερινοῦ ἐορτασμοῦ.

Σήμερα ἐορτάζουμε τὴν Ὀρθοδοξία, σήμερα ἐορτάζουμε τὸ «πατροπαράδοτον σέβας»,
σήμερα ἐορτάζουμε τὴν «
Μητέρα εὐσέβειαν
».

Γενῶνται, ὁμως, ἐύλογο τό ἐρώτημα: Γιατί ἡ Ἐκκλησία, ὁ ἀκλόνητος στῦλος καὶ τὸ ἀπερίσειστο εἰδραίωμα τῆς ἀληθείας, ὀρίσει ὡς ἐορτασμόν ποῦ ὑποστασιάζει

τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία καὶ πίστη τὸ γεγονός τῆς διακηρύξεως γιὰ τὴν ἀναστήλωση καὶ τιμητικὴ προσκύνηση τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τόσο ἀπὸ τὴν ἐν Νικαίᾳ ἀγία Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, πού ἡ καταληκτικὰ συνεδρία τῆς ἐλάβε χώρα στὴ Βασιλεύουσα, τὴν «*τοῦ Κωνσταντίνου Πόλιν*», τὸ παλάτιον τῆς Μαγναύρας τὸ 787 καὶ «*εἰρήνευσεν ἡ τοῦ Θεοῦ*
Ἐκκλησία, εἰ καὶ ὁ ἐχθρὸς τὰ εἰ-αυτοῦ ζιζάνια ἐν τοῖς ἰδί-οις ἐργάταις σπείρειν οὐ
παύ-εται», ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 843 ;

Γιατί δὲν ἐπελέγη ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡ μητρόπολη αὐτῆ τῶν ἐορτῶν;

Γιατί δὲν προεκριθῆ ἡ λαμπρόφορος Ἀνάστασις, «*ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ πανηγυρις*
πανηγύρεων»;

Γιατί δὲν ὀρίσθη ἡ ἀγιοπνευματικὴ Πεντηκοστή;

Ἡ ἀπάντησις διδεται ἀπὸ τὴν βαθύτερη ὀντολογικὴ ἐρμηνεία τοῦ ἱστορικοῦ ὄρου «*ἀναστήλωση τῶν εἰκόνων*», πού πέραν καὶ πάνω ἀπὸ ἕνα συγκεκριμένο ἱστορικό γεγονός τοῦ «*νῦν*» τῆς τελέσεώς του, συνιστᾷ ἕνα αἰώνιο θεόσδοτο χάρισμα στό «*αἰ*» τῆς ἐπενεργείας του.

Μὲ τὴν πανσοφία, τὴν παντοδυναμία καὶ τὴν παναγαθότητα ἡ Τρισηλίος Θεότης ἐποίησε «*πάντα ὅρατά τε καὶ ἀόρατα*». Μέσος τοῦ φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου ἐδημιουργήθη ὁ ἄνθρωπος, ἡ κατὰ κλείς καὶ κορωνίς τῆς δημιουργίας. Τὴν ὑπέροχην τῶν κόσμων θέση τοῦ ἐμφανῆ ἰδαιτέρως ὀδιαφέρων τρόπος, κατὰ τὸν οἷοιο ἐδημιουργήθη.

Μὲ θαυμασμό ὀϊερός Χρυσόστομος θά ἀναφωνήσῃ ὅτι: «*ἀπὸ ολόκληρη τῆ δημιουργία ὀ*
ἄνθρωπος εἶναι τὸ πολυτιμότερο δημιούργημα (τῆς κτίσεως γάρ ἀπάσης τιμιώτερον ὀ
ἄνθρωπος, Ε.Π.Ε. 14, 32)» καὶ ὀ
Ἅγιος Γρηγόριος ὀ Θεολόγος θά τὸν περιγράψῃ
«*οἷδὸν τινα κόσμον δεύτερον, ἐν μικρῶ μέγαν (Ε.Π.Ε. 5,52-54)*».

Ὁ Θε-ός, κατὰ τὴ χριστιανικὴ κοσμογονία, δι-α-βου-λεύ-ε-ται πρὸς τὸν Ἐ-αυ-τόν Του γιὰ τὴν δη-μι-ουρ-γι-α τοῦ ἄν-θρῶ-που. *«Καὶ εἶ-πεν ὁ Θε-ός : ποι-ή-σω-μεν ἄν-θρῶ-πον κατ' εἰ-κό-να ἡ-με-τέ-ραν καὶ καθ' ο-μοί-ω-σιν»*.

Ἡ ἔν-νοι-α τοῦ «κατ' εἰ-κό-να» (i-m-a-go D-ei) ἄ-να-φέ-ρε-ται στὸν «ἔ-σω ἄν-θρῶ-πον», δι-ό-τι ὁ Θε-ός εἶ-ναι ἄ-σχη-μά-τι-στος, ἄ-φθαρ-τος καὶ ἄ-σώ-μα-τος. Αὐ-τὸ συ-νί-στα-ται στὴ λο-γι-κό-τη-τα, μὲ τὴν ο-ποι-α ὁ Δη-μι-ουρ-γὸς ἔ-προί-κη-σε τὴν πνευ-μα-τι-κὴ φύ-ση τοῦ ἄν-θρῶ-που καὶ στὸ ἄ-πα-ραί-τη-το συμ-πλή-ρω-μά της, τὸ αὐ-τε-ξού-σιον, μὲ τὸ ο-ποῖο ὁ ἄν-θρῶ-πος ἄ-νά-γε-ται σὲ προ-σω-πι-κό-τη-τα ἡ-θι-κὴ, ἔ-πι-δε-κτι-κὴ πά-σης προ-ό-δου καὶ δυ-να-μέ-νη νὰ κα-τα-στεῖ «*κοι-νω-νός θεί-ας φύ-σε-ως*».

Τὸ «καθ' ο-μοί-ω-σιν», κατὰ τοὺς Ἄ-γί-ους καὶ Θε-ο-φό-ρους Πα-τέ-ρες, εἶ-ναι ὁ τε-λι-κὸς ὑ-παρ-κτι-κὸς στό-χος τοῦ ἄν-θρῶ-πί-νου προ-σώ-που, ὁ ο-ποῖ-ος κα-θί-στα-ται ἔ-φι-κτὸς διὰ τῆς προ-σοι-κει-ώ-σεως τῆς ἀ-γι-ό-τη-τος, ὄ-χι βί-α καὶ ἄ-νάγ-κη ἀλ-λά αὐ-το-προ-αι-ρέ-τως καὶ ἔ-λευ-θέ-ρως.

Με-τὰ τὴν πτώ-ση, *«πα-ρα-κού-σας ὁ ἄν-θρῶ-πος τοῦ ἀ-λη-θι-νοῦ Θε-οῦ, τοῦ κτί-σαν-τος αὐ-τόν καὶ τῆ ἀ-πά-τη τοῦ ὄ-φε-ως ὑ-πα-χθεις, νε-κρω-θεις τοῖς οἰ-κεί-οις αὐ-τοῦ πα-ρα-πτώ-μα-σιν»*, ἄ-πώ-λε-σε τὴν χά-ρη πού τὸν δι-α-κρα-τοῦ-σε στὴν προπρωτικὴ κατά-σταση μὲ τὴν δυ-να-τό-τη-τα τῆς ἄ-να-μαρ-τη-σί-ας (p-o-s-se n-on p-e-c-c-a-ri) καὶ τῆς ἄ-θα-να-σί-ας (p-o-s-se n-on m-o-ri).

Μὲ τὸν δικὸ του ξεχωριστὸ τρόπο περιγράφει τὸ δρᾶμα τῆς πτώσεως ὁ Ἅγιος Γρηγόριος, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὁ Παλαμᾶς: *«χάσαμε τὸ Θεῖο κάλλος, στερηθήκαμε τὴν θεία μορφή, καταστρέψαμε τὴν ομοιότητά μας πρὸς τὸ Θεῖο φῶς· φορέσαμε τὴν ομίχλη ὡς ἰμάτιο, ἀλοίμονο, καὶ ὡς ἐπανωφόρι ντυθήκαμε τὸ σκοτάδι (Ε.Π.Ε. 1, 196)»*

Δι-ε-τή-ρη-σε, ὁ-μως, τὸ «κατ' εἰ-κό-να» ἄ-μαυ-ρω-μέ-νο καὶ τραυ-μα-τι-σμέ-νο, ἀλ-λά ὄ-χι νε-κρὸ καὶ ἄ-νε-πα-νόρ-θω-τὰ ἄ-χρει-ω-μέ-νο. *« Εἰ-κὼ ν εἰ-μί τῆς ἀρ-ρή-του δό-ξης σου εἰ καὶ στίγ-μα-τα φέ-ρω πται-σμά-των»*.

Ἐπει-δὴ ὁ Δη-μι-ουρ-γός, «*Θε-ός ἐ-λέ-ους, οἰ-κτιρ-μῶν καὶ φι-λαν-θρω-πί-ας υἱ-πάρ-χει*», «*ὁ ἕκ-ἀ-πε-στρά-φη τό πλά-σμα Του εἰς τέ-λος, ὃ ἐ-ποί-η-σεν ὁ ἀγαθός, οὐ-δέ ἐ-πε-λά-θετο ἔρ-γου χει-ρῶν Του*
 » ἀλλά ἀντίθετα πρὸς τὸ «
ἀεὶ κινουῖν ἀκίνητον
 » τοῦ Ἀριστοτέλους, «
ἐ-πί τῆς γῆς ὤ-φθη, μορ-φήν δού-λου λα-βών, σύμ-μορ-φος γε-νό-με-νος τῷ σώ-μα-τι τῆς τα-πει-νώ-σε-ως ἡ-μῶν, ἵνα ἡμᾶς συμ-μόρ-φους ποι-ή-σῃ τῆς εἰ-κό-νος τῆς δό-ξης Αὐ-τοῦ
 ». Ἐκ τῆς υἱ-πο-στα-τι-κῆς ἐ-νώ-σε-ως τῆς θει-ας καὶ ἀν-θρω-πί-νης φύ-σε-ως στό ἐ-νιαῖο πρό-σω-πο τοῦ Λό-γου, ἡ «
κατ' εἰ-κό-να Θεοῦ πλα-σθεῖ-σα ἡ-μῖν ὡ-ραι-ό-της
 » ἐ-ξυ-ψώ-θη ὅ-σον πο-τέ ἄλ-λο-τε καὶ κα-τέ-στη «
κοι-νω-νός θει-ας φύ-σε-ως
 ». Αὐ-τὴ ἡ ἀ-να-στή-λω-ση τοῦ πε-πτω-κό-τος ἀν-θρώ-που συ-νι-στᾶ τὴν οὐ-σί-α τῆς Ὁρ-θο-δό-ξου Πί-στε-ως. «
Ὁ-θεν, ὁ τοῦ Θε-οῦ Λό-γος, δι' ἐ-αυ-τοῦ πα-ρε-γέ-νε-το, ἵν' ὡς εἰ-κὼν ὢν τοῦ Πα-τρός τὸν κατ' εἰ-κό-να ἀν-θρω-πον ἀ-να-κτί-σαι δυ-νη-θῆ
 » (Μέ-γας Ἀ-θα-νά-σιος). Οἱ διαστάσεις τοῦ μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ παλιγγενεσίας τοῦ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντος ἀνθρώπου, ψηλαφίζουσι τὸ δυσθεώρητο μέγεθος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἀνθρώπο, ἀφοῦ κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνό, γιὰ τὴν ἀναγωγή τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἀρχαῖο κάλλος
ὁ τέλειος Θεός γίνεται τέλειος ἀνθρώπος καὶ πραγματώνει τὸ πῶς καινούργιο ἀπὸ ὅλα τὰ καινούργια, τὸ μόνον καινούργιο ὑπὸ τὸν ἥλιον, μέ τὸ ὅποῖο ἐμφανίζεται ἡ ἄπειρη δύναμις τοῦ Θεοῦ (Ἐκδοσις Ἀκριβῆς, Γ', 1)».
 Ἀ-πὸ αὐ-τὸ κα-θι-στα-ται σα-φές γι-α-τί οἱ Πα-τέ-ρες, στίς εἰ-κο-νο-κλα-στι-κῆς πλά-νες, εἶ-δαν ἀ-κρι-βῶς μι-α ἀ-κὺ-ρω-ση τοῦ Μυ-στη-ρί-ου τῆς Σω-τη-ρί-ας, κα-θὼς ἡ μὴ δυ-να-τό-της ἐ-ξει-κο-νί-σε-ως τοῦ ἐ-ναν-θρω-πή-σαν-τος Υἱ-οῦ καὶ Λό-γου τοῦ Θε-οῦ κα-θι-στοῦ-σε τὸ Μυ-στή-ριο τῆς Πα-λι-γεν-νε-σί-ας τοῦ ἀν-θρώ-που δο-κη-τι-κῆ φε-νά-κη.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν δοκητικὴν θεώρησιν τοῦ μυστηρίου τῆς Θεῆς Οἰκονομίας στήν ὁποία ὁδηγοῦνται ἀναποφεύκτως οἱ εἰκοκλάστες ὄλων τῶν ἐποχῶν, ὑπάρχει ὁ ἱστορικὸς ρεαλισμὸς τῶν γεγονότων, ὅπως ἐκφράζεται διὰ τῆς γραφίδος ἐνὸς κορυφαίου πρό-μα-χου καὶ ἐκκλησιαστικοῦ πατρός, τῆς πατροπαράδοτης εὐσεβείας, τοῦ Ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ποῦ μετ' ἐμφάσεως τονίζει: «*Δέν προσκυνῶ τὴν κτίση στή θέση τοῦ Κτίστη, ἀλλά προσκυνῶ τὸν Κτίστη ποῦ κτίστηκε κατὰ τὴν ἀν-θρώ-πινη φύση καὶ κατέβηκε στήν κτίση χωρὶς νά μει-ω-θεῖ καὶ νά ἀλλοιωθεῖ γιὰ νά δοξάσει τὴ δική μου φύση καὶ νά μέ κάνει κοινωνὸ τῆς Θεῆς φύσης (...). Γι' αὐτὸ μέ πεποίθησι εἰκονίζω τὸν ἀόρατο Θεό, ὄχι ὡς ἀόρατο, ἀλλ' ὡς ὁρατό καθὼς ἔγινε γιὰ μᾶς προσλαμβάνοντας ἀν-θρώ-πινη φύση. {Οὐ τὴν ἀόρατον εἰκονίζω θεότητα, ἀλλ' εἰ-κο-νίζω Θεοῦ τὴν ὁραθεῖσαν σάρκα}* (Πρὸς τοὺς δι-α-βάλ-λον-τας τὰς ἀγίας Εἰκόνας, Λόγος Γ', 6)»

Γιὰ αὐτὸ ἡ Ὁρ-θο-δο-ξι-α εἶ-ναι μι-α πο-ρεῖ-α «*ἐν και-νό-τη-τι ζω-ῆς*». Ὁ πι-στός ἐ-χει τὴν

δυ-να-τό-τη-τα μιᾶς μο-να-δι-κῆς ἔμ-πει-ρί-ας τοῦ ζῶν-τος καὶ προ-σω-πι-κοῦ Θε-οῦ. Ἡ Ὁρ-θό-δο-ξη Εκ-κλη-σί-α, κα-τευ-θυ-νο-μέ-νη ὑ-πὸ τοῦ Ἀ-γί-ου Πνεύ-μα-τος, συ-νε-χί-ζει καὶ ἄ-να-νε-ώ-νει τὸ σω-τή-ριο καὶ ἄ-πο-λυ-τρω-τι-κό ἔρ-γο τοῦ Τρι-α-δι-κοῦ Θε-οῦ, πού μᾶς βο-η-θεῖ νά φθά-σου-με στή μέ-θε-ξη τῆς μυ-στη-ρια-κῆς ζω-ῆς τοῦ Χρι-στοῦ, ὁ ὁ-ποῖ-ος πρέ-πει νά « *μορ-φω-θῆ*
έν η'μίν ».

Μέ τή μέ-θε-ξη αὐ-τή ἔ-πι-τυγ-χά-νε-ται ἡ ἑί-σο-δος καὶ ἡ ὁρ-γα-νι-κῆ ἔν-τα-ξη στήν ἔ-σχα-το-λο-γι-κῆ πραγ-μα-τι-κό-τη-τα τοῦ κό-σμου, ὁ ὁ-ποῖ-ος και-νο-ποι-εῖ-ται.

Σ αὐ-τή τήν «*νέ-αν κτί-σιν*» ἄ-να-δει-κνύ-ε-ται τὸ «*κατ' εἰ-κό-να*» μέ τήν ἔ-πι-τυ-χῆ πο-ρεῖ-α πρὸς τὸ « *καθ' ο'μοί-ω-σιν*», ἔ-κλαμ-πρύ-νε-ται τὸ πρό-σω-πο, πού κλει-νει μέ-σα του τήν ἔν-νοι-α τῆς ἔ-λευ-θε-ρί-ας, ἄ-να-δει-κνύ-ε-ται ἔ-να νέ-ο καλ-λι-τέ-χνη-μα θεῖ-ου κάλ-λους καὶ ὁ-λο-κλη-ρώ-νον-ται τὰ δη-μι-ουρ-γι-κά χα-ρί-σμα-τα. Ἡ ἄ-νά-στα-ση τοῦ πε-πτω-κό-τος ἄν-θρώ-που, ἡ ἄ-να-στή-λω-ση τῆς ἔν τῷ προ-σώ-πῳ τοῦ ἄν-θρώ-που εἰ-κό-νος τοῦ Θε-οῦ, εἶ-ναι ἡ ἔκ νέ-ου ἔν-τα-ξη του στή θεῖ-α ζω-ή. Σ αὐ-τή τήν κα-τά-στα-ση τῆς ἄ-θά-να-της ζω-ῆς προ-ο-δεύ-ει ἡ βού-λη-ση, θε-ώ-νε-ται τὸ πρό-σω-πο, ἄ-φοῦ ἄ-να-δει-κνύ-ε-ται στό φῶς τοῦ θεῖ-ου κάλ-λους.

Ἡ Θεῖ-α Ευ-χα-ρι-στι-α εἶ-ναι ἡ ἔν-νερ-γο-ποι-η-ση τοῦ νέ-ου αἰ-ῶ-νος μέ-σα στά το-πι-κά καὶ χρο-νι-κά πλαι-σια τοῦ πα-λαι-οῦ, ἡ δι-α-κή-ρυ-ξη τοῦ ἔρ-χο-μέ-νου αἰ-ῶ-νος μέ-σα στὸν νῦν αἰ-ῶ-να. Μέ-σα στή Θεῖ-α Ευ-χα-ρι-στι-α ὁ Ὁρ-θό-δο-ξος Πι-στός κα-ταλ-λάσ-σε-ται μέ τὸν εἶ-αυ-τό του «*έν εἰ-ρή-νῃ τοῦ Κυ-ρί-ου δε-η-θῶ-μεν*», κα-ταλ-λάσ-σε-ται μέ τὸν Θε-ὸ «*ὕ-πέρ τῆς ἄ-νω-θεν εἰ-ρή-νης*
», καὶ κα-ταλ-λάσ-σε-ται μέ τούς ἄ-δελ-φούς του «*ὕ-πέρ τῆς εἰ-ρή-νης τοῦ σύμ-παν-τος κό-σμου*
».

Ἡ Ὁρ-θο-δο-ξι-α ἔ-χει δι-ά-στα-ση εὐ-χα-ρι-στι-α-κή. Τὸ δεύ-τε-ρο συν-θε-τι-κό τῆς λέ-ξε-ως, ἡ λέ-ξη «*δό-ξα*» πέ-ρα τῆς ὑ-πο-κει-με-νι-κῆς ἄν-τι-λή-ψε-ως πε-ρὶ εἶ-νός δε-δο-μέ-νου ἄν-τι-κει-μέ-νου, ἔ-χει καὶ λα-τρευ-τι-κό χα-ρα-κτῆ-ρα. Ἡ σλα-βι-κῆ με-τά-φρα-ση τῆς λέ-ξε-ως διὰ τοῦ ὄ-ρου "P-r-a-v-o-s-l-a-v-i-je" ση-μαί-νει κατ' ἔ-ξο-χή τήν «*ὁρ-θή δο-ξο-λο-γί-α*
». Με-τα-ξὺ «*ὁρ-θῆς γνώ-μης*
» καὶ «*ὁρ-θῆς δο-ξο-λο-γί-ας*
» δέν μπο-ρεῖ νά ὑ-πάρ-χει δι-α-φο-ρά, ὅ-ταν ὡς «*γνώ-μη*
» νο-εῖ-ται ἡ ἔν Χρι-στῷ Ι-η-σοῦ ἄπο-κε-κα-λυμ-μέ-νη γνώ-ση τοῦ Θε-οῦ, ἡ ὁ-ποι-α εἶ-ναι ἄ-ναγ-καί-ως συ-ναρ-πα-γῆ, ἡ σώ-ζου-σα συ-ναρ-πα-γῆ ἄ-πό τὸ Ὑπερ-βα-τι-κό, ἡ αὐ-θεν-τι-κῆ

ζω-ῆ τοῦ ἄν-θρώ-που, τὸ γε-γο-νός τῆς σω-τη-ρί-ας του.

Ἔ-τσι ὁ λει-τουρ-γι-κός χα-ρα-κτη-ρας τῆς Ὁρ-θο-δο-ξί-ας δὲν εἶ-ναι εἶ-να ἀ-πλό «συμ-βε-βη-κός». Εἶ-ναι ἡ ἄ-να-γω-γή τοῦ ἄν-θρώ-που πρὸς τὴν κα-τα-ξι-ω-σὴ του, στὸ χῶ-ρο τῆς προσ-εγ-γι-σε-ως τοῦ Θε-οῦ. Ἡ ὀρ-θό-δο-ξη λει-τουρ-γι-α εἶ-ναι δια-ρκῆς ὑ-πέρ-βα-ση τοῦ ἄν-θρω-πί-νου προ-σώ-που, ἄ-κα-τά-παυ-στη ἄ-να-στη-λω-τι-κὴ κί-νη-ση τῆς εἰ-κό-νος πρὸς τὸ ἄρ-χέ-τυ-πον, «*ἄ-νω σχῶ-μεν τὸν νοῦν καὶ τὰς καρ-δί-ας*» (Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος). Στό-χος αὐ-τῆς τῆς κί-νη-σε-ως ἡ πρό-σβα-ση στὸ ἐ-σχα-το-λο-γι-κὸ τέ-λος τῆς ἱ-στο-ρί-ας. Ἡ ὀρ-θό-δο-ξη ἄ-σκη-ση, πού καλ-λι-ερ-γεῖ-ται στὸ ὄ-λον τῆς λει-τουρ-γι-κῆς ζω-ῆς εἶ-ναι ἡ ὑ-πέρ-βα-σις κά-θε ἀ-μαρ-τω-λῆς ἐν-δο-κο-σμι-κῆς ἀ-νέ-σε-ως πού ἀλ-λο-τρι-ώ-νει τὸν ἄν-θρω-πο ἀπὸ τὴν οὐ-σί-α του. Ὁ ὀρ-θό-δο-ξος ἄν-θρω-πος ἐ-πι-τε-λεῖ τὴν οὐ-σί-α του, τὴν ὑ-παρ-ξή του, μὲ τὸν ἄ-γῶ-να του γιὰ τὴ σω-τη-ρί-α τοῦ κό-σμου.

Ὁ ἄν-θρω-πος μὲ τὸ ὀρ-θό-δο-ξο ἦ-θος, ὁ ἄ-γιος, δὲν συμ-πί-πτει μὲ τὸν θρη-σκευ-ο-φαι-νο-με-νο-λο-γι-κὸ τύ-πο τοῦ – καὶ ἐ-κτός Εκ-κλη-σί-ας ἀ-κμά-ζον-τος – θρη-σκευ-όν-τος ἄν-θρώ-που (h-o-mo r-e-l-i-g-i-o-us). Ἡ ὀρ-θο-δο-ξί-α εἶ-ναι ἡ κοι-νω-νί-α τοῦ Θε-οῦ, ἡ ἀυ-θεν-τι-κό-της, ἡ ἀ-γι-ό-της, ἡ κα-θο-λι-κό-της τοῦ ἄν-θρώ-που.

Ἡ Ὁρ-θο-δο-ξί-α λοι-πόν δὲν εἶ-ναι ἀ-πλῶς εἶ-να πα-ρά-θυ-ρο, μὲ τὸ ὀ-ποί-ο ἡ γῆ κα-το-πτεῦ-ει εἶ-να τμή-μα τοῦ Οὐ-ρα-νοῦ, ἀλ-λά εἶ-ναι ἡ μυσ-τι-κὴ κλι-μαξ τῶν ἀγ-γέ-λων, πού κα-τα-βαί-νουν ἐκ τοῦ «ἀ-νε-ω-γό-τος» οὐ-ρα-νοῦ καὶ ἄ-να-βαί-νουν σ' αὐ-τόν. Εἶ-ναι, κα-τά τὸ Μέ-γα Φῶ-τιο, τὸ θαυ-μά-σιο ἐ-κεῖ-νο πορ-θμεῖ-ο πού συ-νε-νώ-νει τὰ οὐ-ρά-νια μὲ τὰ ἐ-πί-γεια ἀ-κρο-γιά-λια. Τὸ πορ-θμεῖ-ο αὐ-τὸ ἐρ-χε-ται ἀ-πὸ τὸν οὐ-ρα-νό καὶ «*δι-α-πορ-θ μέυ-ει ἡ-μῖν τὴν ἐ-κεῖ-θεν ἀ-γα-θο-ει-δῆ καὶ θεί-αν εὐ-μέ-νειαν*» , γιὰ νὰ ἀ-κο-λου-θεῖ στή συ-νέ-χεια πα-λιν-δρο-μι-κὴ, μυσ-τα-γω-γι-κὴ καὶ ἄ-να-γω-γι-κὴ πο-ρεῖ-α, ἀ-νά-γον-τας, ἀ-νυ-ψώ-νον-τας καὶ ἀναστηλώνον-τας τὴν πε-πτω-κυῖ-α εἰ-κό-να τῆς ἄρ-ρή-του δό-ξης ἐκ τῆς γῆς στὸν οὐ-ρα-νό.

Ἡ ἀ-νύ-ψω-ση αὐ-τὴ συν-τε-λεῖ στὸ νὰ γευ-ό-με-θα τίς δω-ρε-ές τῆς ἀ-κτί-στου καὶ θε-ο-ποι-οῦ χά-ρι-τος, νὰ με-τέ-χου-με τῶν ἀ-κτί-στων καὶ με-θε-κτῶν θεί-ων ἐ-νεργει-ῶν καὶ νὰ κα-το-πτεῦ-ου-με τὸ θα-βῶ-ρει-ο φῶς «*τό μόν-ον τῆς κε-κα-θαρ-μέ-νης καρ-δί-ας ἐ-πί-χα-ρι καὶ πα-νί-ε-ρον θέ-α-μα*» . Σ' αὐ-τὴ τὴ συ-νε-χῆ δι-α-λε-κτι-κὴ σχέ-ση οὐ-ρα-νοῦ καὶ γῆς, σ' αὐ-τὴ τὴν ἀ-δι-ἀ-κο-πη πα-λιν-δρο-μὴ κί-νη-ση, ἐκ τῶν ἄ-νω πρὸς τὰ κά-τω καὶ τὴν ἀναστηλωτικὴ ἐκ τῶν κά-τω πρὸς τὰ ἄ-νω, βρι-σκε-ται ἡ πεμ-πτου-σί-α τῆς Ὁρ-θο-δο-ξί-ας.